

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Keskustelu Vanhustyön eat:n tutkinnon perusteen muutostyöstä: Tutkinnon osa Lähihoitajan rokotusosaamisesta lausuntokierroksen jälkeen

27.9.2024 ns. kolmikanta keskustelu
Opetushallitus
Ammatillinen koulutus
Dinah Arifulla

Tausta

- STM:n uutinen 25.4.2024 <https://stm.fi/-/rokotuksia-saavat-jatkossa-antaa-useammat-terveydenhuollon-ammattilaiset> STM:n asetus rokotuksista annetun STM:n asetuksen 6§ muuttamisesta
- 1.5.2024 alkaen on asetuksen mukaan mm. lähihoitaja ja perushoitaja voinëet antaa rokotteita tietyin rajoituksin
- STM:n asetusmuutoksen muistiossa (VN/36738/2023) on todettu lähihoitajan koulutuksen eli sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon sisältävän yleisiä rokottamiseen liittyviä osaamisia kuten lääkkeiden käsittely, injektion anto lihakseen, aseptiikkaa sekä potilas- ja asiakasturvallisuutta koskevia ammattitaitovaatimuksia.
- Ammatillisen koulutuksen sosiaali- ja terveysalan tutkintoihin ei ole sisällytetty rokotusosaamista ammattitaitovaatimuksia

THL:n rokottajan verkkosivut ja suositukset

- <https://thl.fi/aiheet/infektiotaudit-ja-rokotukset/tietoa-rokotuksista/kukasa-rokottaa-ja-miten-rokotusosaaminen-osoitetaan>

Rokottajalta vaadittava koulutus suhteutetaan työnkuvaan

THL on tehnyt STM:n rokotusasetuksen pohjalta tarkemman kansallisen ohjeistuksen siitä, mitä rokottajan tulee osata. Ohjeistus kuvaa samalla, mitä rokottajan asianmukaisen koulutuksen tulisi sisältää ja minkälainen osaaminen koulutuksella tulisi varmistaa.

Tutkinnon osan valmistelu

- Esivalmistelut huhti-kesäkuu 2024
- Päätös projektin aloittamisesta 28.6.2024 (OPH-3970-2024)
- Työpajat 14.8.2024 (26 osall) ja 28.8.2024 (27 osall)
- Asiantuntijakeskustelut 6-8/2024 (12 kpl)
- Lausuntoaika 30.8-26.9.2024 (OPH-4566-2024)
- Ns. Kolmikantakäsittely 27.9 klo 12 (xx osall)
- Johtokunta käsittely loka-marraskuussa
- Toimeenpanotuen tilaisuus 12.12.2024 klo 14-16
- Uudistus käytössä 1.1.2025 alkaen (arvio)

Vanhustyön erikoisammattitutkinnon rokotusosaamiseen liittyvän tutkinnon osan valmistelu

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaan Opetushallitus määrää tutkinnon perusteet kullekin ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteeseen kuuluvalle tutkinnolle. Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella säädetään, mitkä ammatilliset perustutkinnot, ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot kuuluvat tutkintorakenteeseen.

Opetushallitus on päättänyt käynnistää sosiaali- ja terveysalan Vanhustyön erikoisammattitutkinnon perusteiden muutoksen valmistelun.

Sosiaali- ja terveysalan Vanhustyön erikoisammattitutkinnon perusteiden valmistelussa noudatetaan liitteenä olevaa projektisuunnitelmaa.

Opetusneuvos

Marko Aaltonen

Opetusneuvos

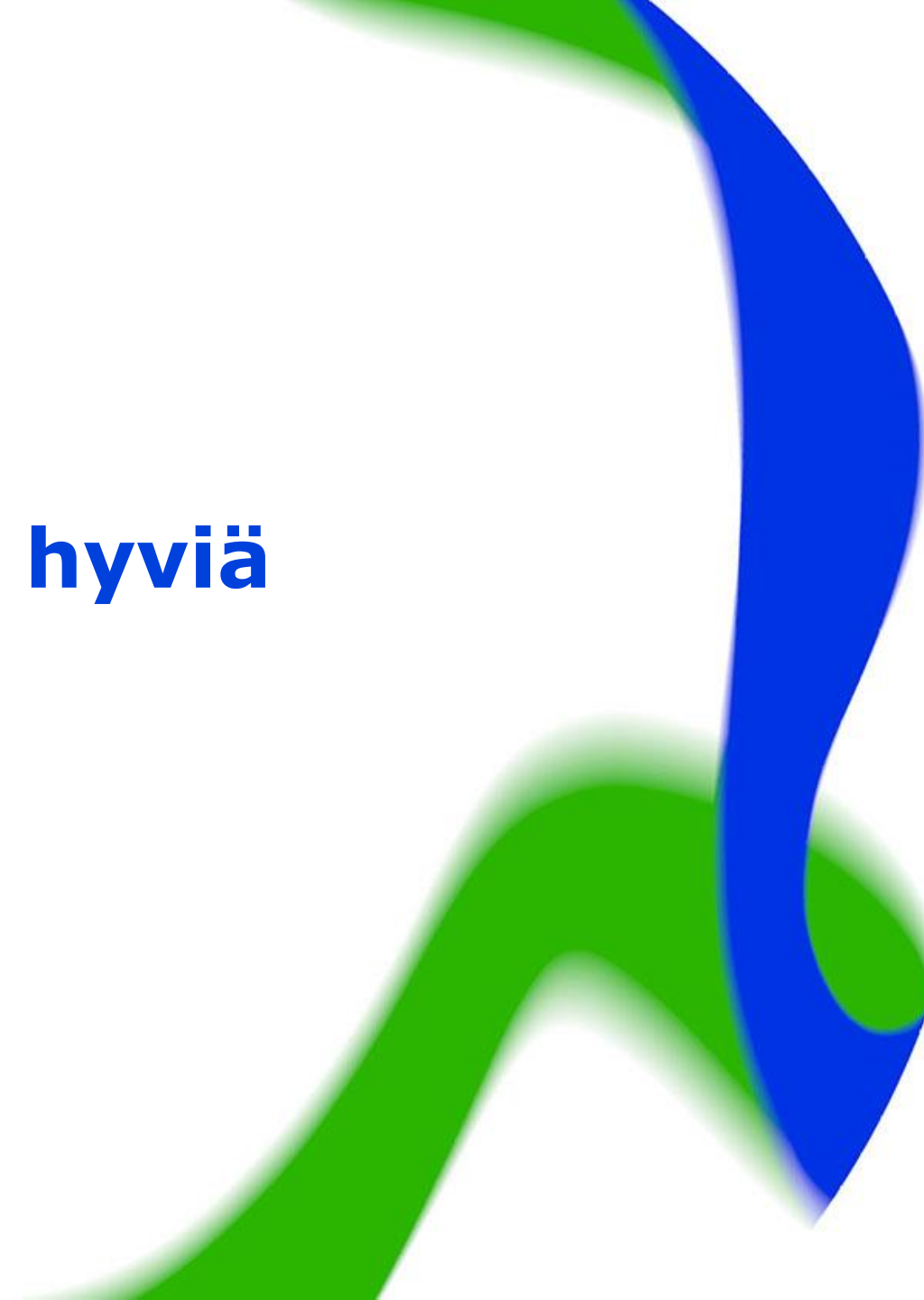
Dinah Arifulla

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Opetushallituksen asianhallintajärjestelmässä.

Lausunnot, 34 lausunnon antajaa

- Ei lausuttavaa tai huomautettavaa 5/34 → sisällöllistä lausuntoa 29 kpl
- Ammattitaitovaatimukset riittävät 19/29
 - Toteutussuunnitelmassa huomioitavaa 3
 - Muutoin yleisesti huomioitavaa 5
 - Ehdotus ammattitaitovaatimuksen yhdistämisestä 1 (ei huomioida, sisällön ero)
 - Ehdotus muotoilusta 1 (ei huomioida, vastoin perusteiden laadintaohjetta)
- Hyväksytyt suorituksen kriteerit riittävät 15/29
 - Toteutussuunnitelmassa huomioitavaa 5
 - Muutoin yleisesti huomioitavaa 6
 - Ehdotus muotoilusta 3

**Kiitos työpanoksesta,
lausuntokierros antoi hyviä
huomioita!**

Lausuntojen pohjalta tulleita huomioita

- STM:n asetus määrää rajat, jonka mukaisesti tutkinnon osa rakennettu. Asetukseen ei voida vaikuttaa tai muuttaa ammattitaitovaatimuksien osalta
- Perustutkinnossa 1.8.2024 alkaen erityisesti lääkehoidon, aseptiikan sekä potilas- ja asiakasturvallisuuden osaamiseen määritelty ammattitaitovaatimuksia
- "tuntee" → "tietää"
- Tutkinnon 180 osp ylitys on mahdollinen yhden tutkinnon osan osalta. Voidaan suorittaa täydennyskoulutuksen omaisesti omana tutkinnon osana

Tutkinnon muodostuminen

- Rokottaminen lähihoitajan vastualueella

15

Opiskelijalla tulee olla sosiaali- ja terveysalan perustutkinto tai kyseisen tutkinnon loppuvaiheen opiskelu tai vastaava asetuksen mukainen koulutustausta.

...

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla sosiaali- ja terveysalalla tai yrityksissä ja muilla palvelualoilla, joissa työskennellään rokottamistehtävissä. Jos ammattitaitoa ei voi kaikilta osin arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

- Määrämuotoinen tutkinnon perusteiden osalta, sidottu sote-kontekstiin.
- Mikäli työelämä edellyttää lupia tai pätevyksiä, voi niitä suorittaa osaamisen hankkimisen yhteydessä.

Rokottaminen lähihoitajan vastuualueella, 15 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- suunnitella rokotustoimintaa
- kohdata rokotettavan henkilön
- toteuttaa rokotuksia omalla vastuualueellaan
- antaa rokotteita turvallisesti ja laadukkaasti
- arvioida ja kehittää rokotusprosessia

Ammattitaitovaatimusten yhdistäminen

- toteuttaa rokotuksia omalla vastuualueellaan
- antaa rokotteita turvallisesti ja laadukkaasti

- Kohdentuu kahdelle eri toiminta-/tehtäväkokonaisuuteen
 - Yleinen toiminta omalla vastuualueella
 - Rokotteen antamiseen liittyvä osio
- Nyt päällekkäistä hyväksytyn suorituksen kriteereissä, kun samoja asioita edellytetään useassa tehtäväkokonaisuudessa
- Ongelma poistumassa EAT arviointiuudistuksen myötä

Kuvaus

Tämä tutkinnon osa antaa osaamista rokottamiseen lähihoitajan vastuualueella huomioiden kansallisen ohjeistuksen ja säädöksen.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus rokotuksista (149/2017) määrää, että riittävän lääkehoidon osaamisen ja asianmukaisen rokotuskoulutuksen saanut sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon suorittanut lähihoitaja ja lähihoitajan tutkintoa edeltäneen koulutuksen suorittanut perushoitaja voi antaa täysi-ikäiselle rokotteita. Tämä tulee tehdä terveydenhuollon ammattihenkilön johdon ja valvonnan alaisena.

Suunnitella rokotustoimintaa

- Ymmärtää → osoittaa ymmärtävänsä

Kysymys:

- valmistelee välineistön ja työympäristön rokottamista varten → valmistelee aseptisesti välineistön ja työympäristön rokottamista varten
→ muutetaan

Kohdata rokotettavan henkilön

- Huomiot kielitaitoon ja vuorovaikutustaitoihin
- Henkilö vai asiakas? Päädytty ettei potilas sanaa käytetä. Henkilö viittaa yleisesti kansalaisiin, asiakas on rokotteen saaja

Toteuttaa rokotuksia omalla vastuualueellaan

- Seuraa → arvioi asiakkaan vointia rokottamisen yhteydessä

Onko tarpeen lisätä hyväksytyyn kriteereihin oheinen? Vrt. anafylaksia

- Osaa havaita pitkäaikaista seurantaa vaativien rokotteiden vaikutukset ja myöhäiset haittavaikutukset **TAI**
- Osaa havaita pitkäaikaista seurantaa vaativien rokotteiden vaikutukset ja myöhäiset haittavaikutukset sekä toimia ohjeen mukaisesti

→ Lisätään jälkimmäinen

Antaa rokotteita turvallisesti ja laadukkaasti

- Halutaanko lisättävän oheinen:

osaa toimia tapaturman sattuessa työyhteisön ohjeen mukaisesti

VAI sisältyykö se oheisiin kriteereihin:

noudattaa laatusuosituksia ja omavalvontasuunnitelmaa

toimii työsuojelu- ja työturvallisuusohjeiden mukaisesti

antaa oikean annoksen, oikealle henkilölle, oikeaan aikaan, oikeaan paikkaan ja oikealla tekniikalla

→ sisältyy jo olemassa oleviin, ei lisätä. Huomioitava aina tostu-tasolla työturvallinen toiminta esim. pistotapaturma tai poikkeamatilanteessa

→ Muutetaan oheinen: antaa oikean rokotteen, oikean annoksen, oikealle henkilölle, oikeaan aikaan, oikeaan paikkaan ja oikealla tekniikalla

Arvioida ja kehittää rokotusprosessia

- Huomio! edistää tarkoituksenmukaista viestintää ja tiedottamista → ei rajata "uskomuksellisiin lähtökohtiin tai rokotevastaisuuteen"
- toiminnallaan vaikuttaa rokotusten turvallisuuteen → vaikuttaa toiminnallaan

Toimeenpanotuksessa ja koulutuksen järjestäjien huomioitavissa olevia asioita

- Tutkinnon osan suorittaminen täydennyskoulutuksen omaisesti
- Toteutussuunnitelmissa huomioitava erityisesti: potilas- ja asiakasturvallinen toiminta sekä työturvallisuus esim. pistotapaturmat ja toiminta poikkeustilanteissa
- Yleistä ja eriytynyttä osaamista antava tutkinnon osa. Vastuulääkärillä ja organisaatiolla velvollisuus arvioida toimintaosaaminen. Tarkoituksen mukaista käyttää tätä osaamisvajetta täydentävänä koulutuksena.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

[Tapahtumakalenteri | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Toimeenpanotuen tilaisuus 12.12 klo 14-16

<https://urly.fi/3Avs>

Sote-kahvilat 10.10, 7.11, 5.12

Värikästä syksyä!

Opetusneuvos

Dinah Arifulla

ammatillinenkoulutus@oph.fi